

Hová tűnt az erkölcsi halál?

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

10. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Szekszárdi Júlia

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	15-16 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Hozzájárulás erkölcsi ítélőképesség fejlesztéséhez, és az autonóm erkölcs kialakulásához a közelmúlt néhány konkrét történetének elemzése révén.
A modul témái, tartalma	Témák: Konfliktus – értékek ütközése, dilemmahelyzet; világkép – értékek; társadalmi nyilvánosság – média, közvélemény, manipuláció; erkölcs és jog – normák, törvények, lelkiismeret, döntés Tartalom: Különféle szintű normaszegések súlyosság szerinti osztályozása. Három konkrét, és széles körben ismertté vált történet elemzése. A szereplők motívumainak értékelése. Az erkölcsi halál fogalma, és e kategória helye a mai világban.
Megelőző tapasztalat	Napi események ismerete, folyamatos tájékozódás
Ajánlott továbbhaladási irány	Az erkölcsi ítéletalkotás gyakorlása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia, hitelesség A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információfeldolgozás, kritikai gondolkodás, szabálykövetés Társas kompetenciák: véleményalkotás, vitakészség
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: társadalomismeret; etika Modulokhoz: Az üldöződ magad leszel (szka207_27); Csak egy csoki volt...(szka208_47); A lelkiismeretfurdalástól a szankcióig (szka208_48); Vétkesek közt cinkos, aki néma (szka209_27); Ne félj, mások is így csinálják (szka209_34)
Támogató rendszer	Váriné dr. Szilágyi Ibolya (szerk.): <i>Az erkölcs a néző és a cselekvő szemszögéből</i> . Scientia Humana. Budapest, 1994 Lányi András–Jakab György: <i>Erkölcsei esettanulmányok</i> . ÁKG Kiadó. Budapest, 1999

Módszertani ajánlás

Az első tanórát a tanulók tapasztalataival célszerű indítani, és ezekre épülhet a három konkrét eset elemzése. Amennyiben külön órák állnak

rendelkezésre, a kettő közötti időszakban gyűjthetnek a gyerekek a témához egyéb anyagokat is. A második órán ezek bemutatására, illetve Popper Péter gondolatainak elemzésére kerülhet sor. Ez a szöveg lényegében tartalmazza az egész témára vonatkozó általános tanulságokat. Jó, ha ezt az összefüggést a tanulók maguk ismerik fel.

A három konkrét esetet az osztály csoportokban dolgozza fel. A csoport szerveződése önkéntes lehet, de az eseteket célszerű kisorsolni. A feldolgozás nagyobb és azon belül részben kisebb csoportokban, illetve egyes szakaszokban egyéni munka keretében történik. Az egyéni, valamint a kisebb és nagyobb csoportok tevékenysége egymásra épül, nagyon lényeges tehát a feladatlapokon megadott szempontok pontos követése.

A nagyobb (az osztály harmadát magukban foglaló) csoportok munkájuk kezdetén megválasztják azokat a csoporttagokat, akik speciális feladatokat látnak el (vitavezető, jegyzőkönyvvezető, szóvivő). A közös megbeszéléshez körben helyezük el a székeket. Mindenképpen mobil bútorok szükségesek, hogy a kisebb-nagyobb csoportok tevékenységéhez, illetve az egyéni munkához megfelelően tudjanak elhelyezkedni a gyerekek.

Értékelni az érvelés minőségét lehet, és nem az állásfoglalásokat. A tanulóknak biztosnak kell lenniük abban, hogy őszinte véleményük elmondásáért nem érheti őket negatív minősítés. A tanári értékelés a tanulói aktivitásra vonatkozzon, és a pozitívumokat erősítse.

Külön értékelendő a három külön feladatot ellátó diák teljesítménye. Az ő értékelésükbe is célszerű bevonni a társakat. Annak érdekében, hogy az értékelés megalapozott lehessen, előzetesen tisztázni kell, hogy pontosan miben áll az ő sajátos feladatkörük.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Zene (a Rágalom ária Rossini *A sevillai borbély* című operájából, magyar nyelven)

P2 – Feladatkörök (a vitavezető, a jegyzőkönyvvezető és a szóvivő feladatainak leírása)

P3 – Minta táblázat a csoportokban megfogalmazott gondolatok összesítéséhez

P4 – Értékelési szempontok

Tanulói segédletek

D1– Mennyire súlyos? Az erkölcsi normák megszegése(egyéni feladatlap)

Annyi példányra van szükség belőle, ahány tanuló van az osztályban.

D2 – Szemelvények (Császár Előd története)

A háromféle lapból – egyenletes megoszlásban – összesen annyi példányra van szükség, ahány tagból a témával foglalkozó csoport áll.

D3 – Szemelvények (Zalatnay Sarolta története)

A háromféle lapból – egyenletes megoszlásban – összesen annyi példányra van szükség, ahány tagból a témával foglalkozó csoport áll.

D4 – Szemelvények (Ambrus Attila története)

A háromféle lapból – egyenletes megoszlásban – összesen annyi példányra van szükség, ahány tagból a témával foglalkozó csoport áll.

D5 – Hogyan ítéljük meg a történeteket? (csoportos feladatlap)

A lapot három példányban kell sokszorosítani.

D6 – Hová tűnt az erkölcsi halál? (Popper Péter írása)

A mellékletet minden tanuló számára sokszorosítani kell.